

LUNDS
UNIVERSITET

Institutionen för kommunikation och medier

Kurs: MKVK04
Kandidatuppsats
HT 2012

DET VIRTUELLA SKYLT ÖNSTRET

En studie om identitetsbyggande på Facebook ur ett generationsperspektiv

Författare:
Rebecka Holm 900329-1284

Handledare:
Tobias Linné

Examinator:

Sammanfattning

- Uppsatsens titel:* Det virtuella skyltfönstret - en studie av identitetsbyggande på Facebook ur ett generationsperspektiv
- Examination:* Den 17/18 januari 2013
- Ämne/kurs:* MKVK04, 15 högskolepoäng, 15 ECTS, Institutionen för kommunikation och medier vid Lunds Universitet
- Författare:* Rebecka Holm
- Handledare:* Tobias Linné
- Examinator:* [Namn ifylles efter examinationstillfället]
- Syfte:* Syftet med studien är att nå ökad förståelse för hur individer resonerar kring skapandet och upprätthållandet av en online-identitet på Facebook. Studien tar särskilt sin utgångspunkt i ett generationsperspektiv och fokuserar på likheter och skillnader mellan digitala och icke-digitala generationer i deras framställning online.
- Frågeställning:* Hur ser individen på en online-identitet på Facebook? Vilka sociala risker finns med att offentliggöra sin identitet på Facebook och hur hanteras dessa? Vilka nya sociala möjligheter skapar Facebook?
- Metod:* Jag har använt mig av en kvalitativ metod där jag genomfört tolv semistrukturerade intervjuer vilka utgör det empiriska materialet. Intervjuerna har genomförts på två olika referensgrupper som representerar den icke-digitala och den digitala generationen.
- Teori:* Studiens teoretiska referensram utgår från teorier som behandlar identitet, sociala medier och generation.
- Empiri och analys:* Empirin presenteras och analyseras utifrån den teoretiskt driva analysen. Analysen är uppbyggd utifrån de tre olika frågeställningar som behandlas i studien.
- Slutsats:* Min studie visar att det finns en medvetenhet i framställningen av sin online-identitet på Facebook bland både den icke-digitala och den digitala generationen. Facebook har skapats nya sociala risker som hanteras olika av de båda generationerna vilket beror på att de tar sig an dessa med olika förkunskaper. Båda generationerna använder Facebook för sina sociala nätverk, både online och offline. Den digitala generationen lever större del av sitt liv online.
- Nyckelord:* Facebook, online-identitet, identitet, generation, digitala invånare

Förord

Facebook har fascinerat mig sedan jag blev medlem på nätverkssidan år 2006 och mitt intresse har växt genom åren då vi numera lever stora delar av våra liv på Facebook och det är snarare en regel att vara medlem än att inte vara det. För att vara medlem på Facebook måste medlemmen skapa en profil där denne presenterar sig själv och jag är intresserad av detta byggandet av en identitet online, vad medlemmarna väljer att lyfta fram och vad de inte delar med sig av. Genom att upprätta en identitet online skapar medlemmarna även nya sociala risker och möjligheter då de delar med sig av personlig information i den virtuella världen. Facebook startade som ett medium för studenter men har över åren spritt sig till att vara ett medium för alla. Jag kommer själv ihåg då mina föräldrar gick med på Facebook och hur orolig jag blev över hur de skulle agera online. Detta är en av grunderna till mitt intresse för att studera fenomenet online-identitet på Facebook ur ett generationsperspektiv och se vilka likheter och skillnader som finns mellan en digital generation och en icke-digital.

Jag vill tacka alla som hjälpt mig och stöttat mig under uppsatsens gång och jag vill ge min handledare Tobias Linné ett extra stort tack för hjälpen genom hela processen med idéer, feedback och stöd. Jag vill även tacka mina tolv intervjupersoner som bidragit till att bygga grunden i min uppsats för deras tid och bidragande kommentarer. Tack!

Lund, januari 2013
Rebecka Holm

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	1
1.1 BAKGRUND	1
1.2 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING	3
1.3 DEFINITION AV FACEBOOK	3
2. METOD	4
2.1 VETENSKAPLIG ANSATS	4
2.2 INTERVJUMETOD	4
2.3 URVAL	5
2.4 FÖRBEREDELSE OCH GENOMFÖRANDE	6
2.5 ETISKA ÖVERVÄGANDEN	7
3. TEORI	8
3.1 STUDIENS GENERATIONSPERSPEKTIV	8
3.2 EN STRATEGISK FRAMSTÄLLNING AV IDENTITETEN	9
3.3 EN FÖRÄNDRAD RELATION TILL DET PRIVATA	12
3.4. NÄT-ETIKETT	13
3.5 NYA SOCIALA MÖJLIGHETER	13
4. ANALYS OCH EMPIRI	15
4.1 ETT SKYLTFÖNSTER	15
4.2 VAD ÄR FÖR MYCKET?	19
4.3 EN VIRTUELL TATUERING	23
4.4 FACEBOOK – BRON MELLAN DET VIRTUELLA OCH DET ANALOGA	27
5. SLUTSATS	32
5.1 FÖRSLAG PÅ VIDARE FORSKNING	34
6. REFERENSER	36
BILAGA 1 – PRESENTATION AV INFORMANTERNA	
BILAGA 2 – INTERVJUGUIDE	

1. Inledning

1.1 Bakgrund

”Vårt lyckliga liv på Facebook”¹, ”Livet på internet får konsekvenser”², ”Generation Facebook förtjänar något bättre”³

Ovanstående är endast en bråkdel av de medierubriker som handlar om det sociala nätverket Facebook. Trots att Facebook har funnits i ett antal år är det ett högst aktuellt och debatterat ämne då allt fler blir medlemmar i nätverket och vi lever en allt större del av våra liv online. För att få vara medlem på Facebook krävs att användaren upprättar en så kallad profil där denne presenterar sig själv. Presentationen görs med hjälp av bilder, texter, information och länkar vilket skapar medlemmens online-identitet.

Hur online-identiteten skapas och bibehålls är ett populärt ämne att diskutera. Somliga menar att online-identiteten är en falsk, förskönad bild av individens analoga (dvs. icke-online) identitet. Andra menar att online-identiteten snarare är en förlängning av den analoga identiteten då vi numera lever våra liv både online och offline och gränserna däremellan alltmer suddas ut (Palfrey & Gasser, 2008). Ännu ett diskussionsämne är hur en individ i sin online-identitet ska klara av de olika publikerna som finns på Facebook. I det analoga livet är det möjligt för en individ att upprätthålla olika identiteter gentemot vänner, familj och kollegor. Detta försvåras nu av att all denna publik kan vara samlad på Facebook och bilden individen visar upp är densamma för all publik på nätverket. Detta har bland annat inneburit att individer fått sparken från jobbet då kollegor och chefer tagit del av negativa inlägg om arbetsgivaren vilka egentligen enbart var ämnade till medlemmens vänner.

Att vara ständigt uppkopplad och leva en stor del av sitt liv online har även bidragit till andra sociala risker. Genom Facebook´s kanaler sprids information snabbare och mer okontrollerat än i de traditionella medierna och då medlemmarna delar med sig av personlig information får denna en stor exponering, vilket gör att medlemmarna är mer sårbara och utelämnade. Den ökade exponeringen online gör även att det är lättare än någonsin att finna information om en annan individ.

¹ SR 2012-11-27

² Sydsvenskan 2010-01-24

³ DN 2010-11-23

En genomsnittlig medlem delar med sig av 70 enheter information per månad vilket leder till att en stor informationsdatabas snabbt byggs upp per medlem⁴. Det en medlem publicerar idag kan denne ha svårt att radera i framtiden vilket kan ligga till last om det är ofördelaktigt material.

Även om nya sociala risker har uppkommit på Facebook har det också öppnats upp nya möjligheter. Facebook har förändrat sättet individer är sammankopplade på och hur information delas. Medlemmarna skapar nya relationer, delar information, planerar sociala tillställningar, träffar kärleken och umgås online. Facebook kopplar även ihop medlemmar över hela världen då kommunikation online innebär att de geografiska avstånden utraderas och det går lätt att följa det dagliga livet för vänner på andra geografiska platser. Facebook har kommit att fungera som en bro mellan det analoga livet och det virtuella.

Idag är över hälften av Sveriges befolkning medlemmar på Facebook⁵ och det som började som ett nätverk för studenter har nu spritt sig till att vara ett nätverk för alla oavsett ålder. Det finns många studier som behandlar hur unga individer använder sig av Facebook och hur detta påverkar dem. Dessa studier har gett upphov till definitioner av dagens unga som; Den digitala generationen, Cyber-kids, Facebook-generationen etc. (Miegel & Olsson, 2012).

Palfrey & Gasser (2008) har studerat det de kallar Digitala invånare och menar att dessa studerar, arbetar och socialiserar på ett annorlunda sätt gentemot tidigare generationer. De läser bloggar istället för tidningar, träffas online innan de skall träffas i verkligheten och många aspekter av deras sociala liv är medierat. Denna definition av dagens unga har gett uttryck för kritik, bland annat i Miegel och Olssons artikel "*A generational thing*" (2012) där de påpekar problematiken med begreppen. Miegel & Olsson menar bland annat att begreppen utgör en alldeles för ytlig förståelse av vad som utgör en generation.

Då dessa nya begrepp för dagens unga har dykt upp ställer jag mig frågande till hur de som är medlemmar på Facebook men inte är del av den digitala generationen beter sig på mediet och hur de har anpassat sig till den nya teknologin. Därför kommer denna uppsats att fokusera likheter och skillnader mellan de olika generationernas online-identitet och deras beteende på Facebook.

⁴ facebook.com

⁵ facebookskolan.se

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med studien är att nå ökad förståelse för hur individer resonerar kring skapandet och upprätthållandet av en online-identitet på Facebook. Studien tar särskilt sin utgångspunkt i ett generationsperspektiv och fokuserar på likheter och skillnader mellan digitala och icke-digitala generationer i deras framställning online.

Med utgångspunkt i ovanstående syfte och resonemanget under avsnitt 1.1 har jag valt att fokusera min studie på följande konkreta frågeställningar:

- Hur ser individen på en online-identitet på Facebook?
- Vilka sociala risker finns med att offentliggöra sin identitet på Facebook och hur hanteras dessa?
- Vilka nya sociala möjligheter skapar Facebook?

1.3 Definition av Facebook

Facebook är en social nätverkssida som grundades i början av februari 2004 och från början var medlemskap begränsat till studenter vid Harvard-universitetet i USA. Dock expanderade Facebook snabbt och snart fick studenter vid andra amerikanska universitet ansöka om medlemskap och slutligen öppnades Facebook för allmänheten. I september 2012 passerade Facebook för första gången en miljard aktiva användare, det vill säga medlemmar som varit inloggade under de sista 30 dagarna⁶

För att vara medlem på Facebook skall varje individ skapa en egen profil där denne presenterar sig själv genom att ladda upp bilder och annan information. Via Facebook kan en medlem lägga till vänner, skicka meddelande, skapa sociala events, engagera sig politiskt eller spela spel.

⁶ facebook.com

2. Metod

2.1 Vetenskaplig ansats

Då min studie ämnar skapa en djupare förståelse för mitt forskningsproblem kommer jag använda mig av ett tolkande perspektiv i form av kvalitativa intervjuer med syfte att nå det symptomatiska i min empiri (Jarlbro, 2000). Jag ämnar förstå de mänskliga handlingarna utifrån varje individs livsvärld. Individens livsvärld består av den mening varje enskild person knyter till de företeelser den omges av vilka skapar deras verklighet. Denna förståelse går inte att införskaffa genom mätning av variabler utan genom att forskaren söker förståelse för människornas föreställningar om hur deras värld är (Hartman, 2004). Då varje individ har en egen livsvärld kan den mening en individ har angående en företeelse skilja sig från den mening en annan individ har angående samma företeelse (Olsson, 2008). För att skapa en empiri som ämnar förstå individens mening och besvara frågor om dess värderingar, uppfattningar och handlingar har jag använt kvalitativa samtalsintervjuer i min studie (Østbye & Knapskog & Helland & Larsson, 2004).

För att tolka det empiriska materialet har jag använt en teoretiskt driven analys i kombination med min empiri för att nå ny kunskap. Idén med den teoretiskt drivna analysen är att forskaren använder sig av redan pågående samtal inom forskningen som ger en vägledning under arbetet med analysen. För min del innebar det att jag skapade en grundlig teoretisk bas genom att studera litteratur samt tidigare forskning innan genomförandet av analysen. De teoretiska ramarna jag använde gav förslag åt vad som kan vara intressant att fördjupa sig inom och hur de empiriska data som samlats in under intervjuerna kunde användas för analys (Olsson, 2008).

2.2 Intervjumetod

Då jag i min uppsats söker förståelse för hur individer resonerar kring självrepresentation på Facebook samt förstå vilken mening detta ger dem använder jag mig av kvalitativa samtalsintervjuer. Då undersökningen behandlar personliga åsikter och ställningstaganden valde jag att genomföra individuella intervjuer. Detta var även bra för att undvika att informanterna berörs av varandras åsikter under intervjutillfället (Olsson, 2008).

För att förstå meningen i individernas handlande behöver jag djupa och utförliga svar från mina informanter samtidigt som jag vill skapa empiri med möjligheten att ställa de olika

svaren mot varandra i en analys. För detta ändamål passar samtalsinriktade intervjuer, även kallade semistrukturerade intervjuer bäst (Olsson, 2008). Enligt Østbye et.al (2004) är det idealiskt att intervjun påminner om ett samtal för att skapa en lugn och avslappnad känsla hos informanterna. För att skapa denna känsla valde jag att använda mig av den så kallade trattmodellen vilket innebär att varje intervju inleds med öppna frågor för att sedan gå in djupare på specifika frågor (Sandberg, 2000).

Under mina intervjuer, vilka var uppdelade efter olika teman, valde jag att inleda med öppna frågor där informanten ombads att själv beskriva sina tankar kring ämnet. Detta för att få informanterna att dela med sig av sina egna berättelser (Dalen, 2007). Jag upplevde även detta vara en stor fördel då informanterna gavs chansen att ge sin egen bild utan att den blev vinklad. Då informanterna gav diffusa svar följde jag upp med frågor som; Vad menar du med det? Vill du utveckla? eller Varför är det viktigt? (Bengtsson, 2000).

Samtliga intervjuer inleddes med att informanterna fick en presentation av mig och mitt syfte med uppsatsen. Då jag använde mig av ett inspelningsverktyg under intervjuförloppet frågade jag, av etiska skäl, informanter om de var villiga att bli inspelade och alla var positiva till detta (Olsson, 2008). För att skapa en trygg miljö för informanterna valde jag att genomföra de individuella intervjuerna i informanternas respektives hem. Jag upplever att detta bidrog positivt till den empiri som skapades då informanterna var i en miljö där de kände sig komfortabla. Østbye & Larsson (2004) nämner vikten av att omgivningen där intervjun skall genomföras är en plats där informanterna känner sig trygga.

2.3 Urval

Vid kvalitativa studier görs ett mindre urval då syftet är att söka djupa svar. Då det i kvalitativa intervjuer är få informanter är det viktigt att det finns tydliga kriterier för urvalet. De kriterier jag eftersökte var grundade i den teoribaserade urvalsstrategin då informanterna valdes utifrån kriterier med grund i tidigare forskning inom området. Då min studie jämför skillnaden mellan två olika generationer resulterade detta i två grupper, den digitala generationen samt den icke-digitala, som sammanlagt bestod av tolv undersökningspersoner, sex i den digitala generationen och sex i den icke-digitala. Jag använde mig av ett strategiskt urval med specifika kriterier (Jarlbro, 2000).

Vid urvalet av informanter utgick jag från premissen att en generation inte enbart är uppdelad utifrån ålder utan att en generation skapas genom att individer delar samma sociala erfarenheter och förstå olika sociala processer på ett likartat sätt (Mannheim, 1952). Baserat på ovanstående premiss valdes informanterna som klassificerades att ingå i den digitala generationen utifrån en rad kriterier. Först och främst skulle de vara födda efter år 1980 för att ha haft tillgång internet under sin uppväxt samt för nuvarande studerande vid ett Universitet. Detta för att mina informanter skulle ha så liknande sociala erfarenheter som möjligt. Vidare skulle de även anse sig själva vara aktiva medlemmar på Facebook. Jag valde att använda mig av lika många kvinnor som män för att få en jämn representation.

Urvalet för de den icke-digitala generationen är främst att de skall vara uppvuxna utan internet samt att de skall vara över 40 år gamla och anse sig själva vara aktiva medlemmar på Facebook. Jag beslutade mig att ta en grupp från samma sociala umgängeskrets för att nå invånare med så lika sociala och kulturella erfarenheter som möjligt.

När kriterierna för mina två intervjugrupper var bestämda använde jag mig av snöbollstekniken för att nå rätt informanter. Detta innebar att jag kontaktade personer i min omgivning och bad dem att rekommendera informanter som uppfyllde samtliga kriterier för undersökningen (Bengtsson, 2000). Detta bidrog till att jag fick kontakt med informanter som jag själv inte hade personlig bekantskap med vilket bidrog positivt till undersökningen då de inte kände sig hämmande. Efter tolv genomförda intervjuer, sex med vardera generation, ansåg jag att jag nått en teoretisk mättnad vilket innebär att jag inte längre såg nya aspekter av fenomenet (Bengtsson, 2000). Jag kunde se mönster och tendenser i min empiri och kände därför att jag inte behövde genomföra fler intervjuer.

2.4 Förberedelser och genomförande

Forskningsprocessen inleddes med att jag studerade teorier för att skapa en förförståelse för mitt forskningsämne. Detta då kvalitativa intervjuer kräver att forskaren i förväg är förberedd och besitter kunskaper samt kompetens inom forskningsområdet (Østbye & Larsson, 2004). Den teoretiska förförståelse jag införskaffade mig bidrog till att jag kunde avgränsa undersökningen till att skapa den empiri jag ansåg relevant

Under förberedelserna utarbetade jag en intervjuguide som bestod av de teman som intervjuerna skulle behandla samt förslag på följdfrågor kring dessa, se bilaga 2 (Olsson,

2008). Vid utarbetandet av intervjuguiden var det viktigt att skapa frågor som lät informanterna berätta obundet och därför använde jag mig av ord som; beskriv, berätta, hur och utveckla. För att skapa förståelse om huruvida den framtagna intervjuguiden var fullständig samt för att testa mina färdigheter som intervjuledare genomfördes två provintervjuer (Dalen, 2007). Att göra två provintervjuer var viktigt för mig då jag skulle genomföra mina intervjuer på två skilda generationer och således säkerställde att guiden fungerade för de båda grupperna. Efter de två provintervjuerna reviderades intervjuguiden. Revideringen var mestadels att jag utvecklade följdfrågorna för att få mina teman bättre.

Jag valde att skriva transkribera intervjuer för att lära känna intervjupersonen bättre samt att förstå materialet bättre. Utskriftsarbetet var ett betydande led i processen att reflektera kring de genomförda intervjuerna (Olsson, 2008). För att bevara känslan intervjuerna gett mig valde jag att skriva ut undersökningsmaterialet så fort som möjligt efter det att intervjuerna genomförts. Detta bidrog till att skapa en förståelse för materialet samt underlättade den stora börda det kan innebära att transkribera stora mängder intervjudata. Min empiri kommer att återges i uppsatsen avsnitt 4 i relativt oredigerad form. Det som är redigerat är gjort för att underlätta för läsaren med mindre slang och talspråk.

2.5 Etiska överväganden

Vid genomförandet av undersökningen har jag tagit hänsyn till det svenska Vetenskapsrådets skrift *Forskningsetiska principer för humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning* (2002). Denna skrift sammanfattar de forskningsetiska principerna samt ger konkreta fingervisningar till forskare. Vetenskapsrådet har konkretiserat fyra huvudkrav inom individskyddskravet som samtliga blivit beaktade under forskningsprocessen;

Av hänsyn till (1) *Informationskravet* inleddes samtliga intervjuer med att jag beskrev varför studien genomförs samt att informanternas deltagande är i ett forskningssyfte. Då informanterna blev tillfrågade att medverka i undersökningen blev de enligt (2) *Samtyckeskravet* informerade om att de när de ville hade rätt att avbryta sitt deltagande. (3) *Konfidentialitetskravet* kräver att uppgifter berörande undersökningsspersonerna behandlas med konfidentialitet. Därför är jag den enda som kan identifiera dem och pseudonymer används i uppsatsen. Enligt (4) *Nyttjandekravet* kommer de uppgifter som samlas in endast användas i forskningssyfte (Olsson, 2008).

3. Teori

3.1 Studiens generationsperspektiv

Då uppsatsen kommer att studera online-identitet med utgångspunkt i ett generationsperspektiv är det viktigt att använda en klar definition av generation. Miegel & Olsson (2012) skriver i sin artikel om hur den nya medieteknologiska utvecklingen bidragit till att ett generationsskifte har skett. Många namn har uppkommit för den nya generationen exempelvis: *digitala invånare* eller *nät-generationen* (2012:487). Namnen ämnar beskriva vad den nya generationen i interaktion med digitala teknologier bidragit till. Dock menar Miegel & Olsson att det finns tre problem med begrepp så som digitala invånare eller nät-generationen. Det första problemet är att namnen antar att det finns en teknisk syn på förhållande mellan nya informations- och kommunikationstekniker och social effekt. Det andra problemet är att det sällan existerar empirisk forskning om huruvida unga människor utnyttjar och förstår den nya tekniken. För det tredje ligger problemet i namnens ytliga förståelse för vad som utgör en generation. Miegel & Olsson (2012) använder sig av Mannheim för att förstå begreppet generation vilket även denna studie kommer att göra.

Karl Mannheim (1952) menar att biologiska faktorer inte är tillräckliga för att en generation skall uppstå utan att det är en kombination av biologiska och sociala faktorer som bidrar till att skapa en generation. Med sociala faktorer menar Mannheim att interaktionen mellan individer bidrar till att skapa en generation samt att de delar samma erfarenheter som är skapade av händelser runt omkring dem. Dessa sociala faktorer skapar gemensamma värderingar och tankar inom generationen. Det är således inte att vara född under samma tidsperiod som utgör en generation, utan de sociala faktorerna menar Mannheim att en generation inte skulle existera utan endast bestå av födsel, åldrande och död. Dock belyser Mannheim att samtliga medlemmar av en generation inte nödvändigtvis har liknande erfarenheter om sociala faktorer som sker. Mannheim menar även att de som tillhör en äldre generation kan uppleva en del faktorer på liknande sätt trots att de inte tillhör samma generation (Mannheim, 1952).

Mannheim (1943) menar att då äldre generationer har en längre livserfarenhet anpassar de sig till nya utvecklingar med hjälp av förkunskaper. Således menar Mannheim att den yngre generationen anpassar sig till de nya utvecklingarna utan förkunskaper vilket i sin tur leder till att de inte tolkar dem på ett lika förutbestämt sätt. Mannheim (1952) menar vidare att en

generation skapas genom att den bidrar till social förändring. Denna förändring sker genom kulturella eller sociala omvandlingar som bidrar till att till viss del ändrar de nuvarande föreställningarna i samhället. Därför ändras en generation olika snabbt beroende på de sociala förändringarna i samhället. Mannheim (1952) menar att en generation är kopplad till sociala processer vilka i sin tur är kopplade till den teknologiska utvecklingen. De nya teknologierna kan enligt Mannheim bidra till nya sociala och kulturella problem vilka kan leda till att samhällets tidigare normer åsidosätts. Utifrån denna premiss menar Miegel & Olsson (2012) sociala nätverk är en sådan teknologi som bidragit till att skapa ett generationsskifte genom att förändra individers föreställningar i samhället. Miegel & Olsson menar vidare att den teknologiska utvecklingen inte enbart förenklar individers liv utan även förändrar dem.

3.2 En strategisk framställning av identiteten

”Vi är inte det vi är utan det vi gör oss till”

- Giddens (1991:95).

Giddens (1991) menar att *självet* är ett reflexivt projekt vilket den enskilde individen bär ansvar för. Således menar Giddens att detta är ett resultat av det posttraditionella samhälle vi lever i idag då det inte längre finns traditioner som berättar för individerna hur de skall bete sig. *”Vad ska man göra? Hur ska man handla? Vem ska man vara?”* (1991:89) är enligt Giddens centrala frågor för samtliga individer som lever i det posttraditionella samhället. Samtliga individer besvarar på ett eller annat plan dessa frågor. Även Buckingham (2008) menar att moderna individer ständigt måste vara självreflexiva när de tar beslut om vad de ska göra och vad de inte skall göra. Självvet blir ett sorts projekt som individerna måste arbeta med då de skapar sina biografiska berättelser.

Giddens (1991) menar vidare att det posttraditionella samhället har bidragit till att ge individen många val och ett av valen handlar om livsstil. Giddens menar att vi under moderniteten inte väljer livsstil utan snarare tvingas till detta val. En livsstil ger individen en speciell inramning av speciella attribut som denne anser bidrar till en *”berättelse om självidentiteten”* (1991:101). Vardagliga beslut bidrar till att skapa en individs livsstil. Vad denne skall ha på sig, äta eller umgås med är samtliga livsstilsattribut som bidrar till att definiera den eftersträvade livsstilen (Giddens, 1991).

Även Mendelson & Papacharissi (2011) påpekar hur individer i det analoga livet, mer eller mindre medvetet, arbetar med att definiera det sättet de blir uppfattade på. Detta gör individerna genom att lyfta fram speciella identitetsattribut samt underminera andra som de anser vara felaktiga, beroende på den sociala kontexten. Den strategi en individ använder vid formandet av en identitet i det analoga livet är lik den de använder då de formar sin online-identitet vilken Mendelson & Papacharissi menar består av *performativa element* (2011:251) där medlemmarna med hjälp av olika verktyg och strategier presenterar sina identitetsattribut. De menar vidare att en medlem kan dela bilder som ämnar porträttera medlemmen vilket enligt dem kan liknas vid ett modernt medel för införande av jaget och utförandet av online-identiteten (Mendelson & Papacharissi, 2011).

Medvetenheten kring hur en medlem projicerar bilden av sig själv online är inte något slumpartat menar Stern (2008). Självrepresentationen är snarare noga genomtänkt för att passa den publik medlemmen önskar samt för att förmedla en specifik bild av denne. Vidare menar Miller (2011) att individer under sin framställning online använder sig av en slags online-accessorering bestående av bilder och information som medlemmen omsorgsfullt valt ut för att bestämma hur denne skall uppfattas. Då en individ själv väljer hur den skall uppfattas genom speciella identitetsattribut menar Stern (2008) att detta utvidgar möjligheterna för strategisk självrepresentation samt att de expanderar online. Detta då individen själv gör samtliga beslut om vad denne ska dela med sig av. Dock menar Miller (2011) att den identitet som presenteras på Facebook inte nödvändigtvis är osann då individen själv gjort den och individen står ansvarig för skapandet av sin egen identitet.

Den strategiska självrepresentation en individ gör online kan liknas vid det Goffman (1959) kallar ett framträdande:

Ett framträdande kan definieras som den samlade aktiviteten hos en viss deltagare vid ett givet tillfälle som tjänar till att på ett eller annat sätt påverka någon av de andra deltagarna (1959:23)

Goffman (1959) menar således att en individ som står framför en bestämd publik gör ett framträdande och genom detta försöker individen att påverka de som observerar. Vidare menar Goffman att de som observerar framträdandet är framträdandets publik. Den aktivitet medlemmar har på Facebook har en publik av observatörer och medlemmen väljer specifika attribut som skall bidra för att påverka publiken. Goffman menar även att ett framträdande

kan socialiseras vilket innebär att individen, genom att observera sin omgivning, lär sig hur denne skall anpassa sig till de normer som finns inom samhället. Genom att göra detta kan individen sedermera anpassa sitt framträdande så att det passar in i rätt kontext (Goffman, 1959).

En vidareutveckling på denna socialiseringsprocess menar Goffman är det *idealiserade framträdandet* (1959:39). Ett idealiserat framträdande är ett framträdande som är förskönat genom att individen vill förmedla en bild av sig själv som är bättre än den verkliga. Genom ett idealiserat framträdande förmedlar individen en bild av att den följer samhällets normer mer än vad denne egentligen gör. Genom att använda sig av teckenutrustning kan individen försköna och belysa dennes dagliga framträdande (Goffman, 1959).

Goffman (1959) menar vidare att individer under sitt framträdande har möjlighet att förvränga fakta. Detta menar han har lett till att det faller en betraktare naturligt att anse de intryck som den agerande förmedlar vara mer eller mindre sanna. Detta tvivel menar Goffman är så vanligt att betraktaren ägnar specifik uppmärksamhet åt att studera de attribut i ett framträdande som för aktören kan vara lätta att förvränga. De som visar upp en falsk fasad blir ofta avslöjade genom att den bilden de visar att de är inte stämmer överens med verkligheten. Då fasaden raderas blir individen förödmjukad och kan tappa sitt anseende. (Goffman, 1959).

Goffman (1959) menar att en individ kan spela olika roller och att vilken roll denne väljer att spela beror till stor del på hur publiken är sammansatt. Individen spelar den roll som denne anser framställer den på det mest fördelaktiga sättet gentemot publiken vilket innebär att en individ beter sig på olika sätt mot olika publik. Vidare menare Goffman att en individ kan ta kontroll över sina roller genom en noggrann tidsplanering genom att bete sig på olika sätt mot olika publik. Detta kräver att individens olika publik befinner sig i olika rum (Goffman, 1959).

Då Goffman (1959) talar om en individs framträdande menar han att denne befinner sig i den främre regionen. Goffman delar på den främre och den bakre regionen och menar att den främre regionen är definierad av framträdandet inför en publik då individen beter sig på ett förbestämt beräkneligt sätt. Goffman menar vidare att den aktivitet som sker i den främre regionen använder de uttryck som understödjer den bild individen önskar att framhålla medan

de andra uttrycken syns i den bakre regionen. I den bakre regionen kan individen konstruera de inslag som sedan skall synas i framträdandet i lugn och ro. Den bakre regionen kännetecknas i regel av de ställen individen känner sig lugn och avslappnad i. I den bakre regionen kan individen syssla med de aktiviteter denne vill göra men som inte passar ihop med dess idealiserade framträdande (Goffman, 1959)

3.3 En förändrad relation till det privata

Facebook har bidragit till nya sociala risker uppkommit för de som är medlemmar på mediet. Palfrey & Gasser (2008) menar att den information individer väljer att dela med sig av idag kan skapa stora problem för dem i framtiden. Detta bidrar till att skapa en upplösning av det som är offentligt-privat och individer tappar sin kontroll. De nya medieteknologierna har bidragit till att medlemmar delar med sig av information på ett forum där de känner sig trygga och anonyma men de har inte kontroll över informationen de delar med sig (Palfrey & Gasser, 2008).

Miller (2011) menar att Facebook transformerar det privata till offentligt och att dess medlemmar gör detta medvetet då användarna är bekväma med en högre transparens online än offline. Miller menar att medlemmar på Facebook delar med sig av mer personlig information online än vad de gör offline då de har en känsla av anonymitet online. Detta ser han som ett resultat av att det offentliga inte längre kan uppfattas som en obunden anonym massa utan snarare en summa av en rad privata sfärer. Med privata sfärer menar Miller att det offentliga numera består av de individer medlemmen känner privat men de är alla samlade på ett öppet ställe där alla kan se varandra. Miller (2011) menar vidare att betydande konsekvenser följer av att gränserna mellan det privata och det offentliga suddats ut. Då kommunikationen sker till en stor massa av privata kontakter snarare än face-to-face uppstår obekväma situationer och bråk till mycket större utsträckning. Miller menar vidare att en konsekvens av detta blir att då en medlem uttrycker något i den publika domänen går det sällan att ignorera (Miller, 2011).

Den information som kommer ut i den publika domänen via Facebook kan riskera att skada individens sociala rykte. Goffman (1959) menar att det finns information som om uppmärksammas vid ett framträdande kan tala mot individen så kallad *destruktiv information* (1959:126). Vidare menar Goffman att individen måste hålla kontroll över denna information så att den inte kommer ut och riskerar trovärdigheten i dennes framträdande (Goffman, 1959).

Då destruktiv information angående en individ väl publicerats på Facebook är det svårare att radera än i det analoga livet. Destruktiv information kan även vara den information en individ delat med sig av flera år tidigare men som fortfarande finns kvar. Palfrey & Gasser (2008) menar att internet-eran bidragit till att skapa en paradox i vad det innebär att skapa en identitet. Paradoxen innebär att trots att en individ online kan skapa multipla identiteter av sig själv på olika forum är den mer bunden än någonsin till en identitet. Detta menar Palfrey & Gasser (2008) beror på att samtliga identiteter som skapas finns kvar online vilket ökar de sociala riskerna för medlemmen.

3.4. Nät-etikett

Det nya mediet Facebook har bidragit till skapandet av nya sociala normer, eller som Miller (2011) kallar det, *nät-etikett* (2011:186). Hur en individ skall bete sig i ett samhälle beror på samhällets normer och samma premiss menar Miller gäller för Facebook. Vidare menar Miller att trots att mediet endast funnits i ett par år förväntas dess medlemmar att känna till de olika genrer och koder som finns och om de misslyckas att följa dessa får de, likt i det analoga livet, moralsanktioner och åtgärder. Exempel på normer är hur en medlem väljer att göra statusuppdateringar och hur konsekventa dessa är. Miller menar att normerna är kopplade till kulturer och att olika grupper har olika normer. Vidare menar han att olika individer har olika syn på hur transparent deras privatliv skall vara och att individer kan ha svårt att förstå varför andra medlemmar så fritt kan dela med sig av information. Hum et.al (2011) menar vidare att självutlämnande online följer separata normer då dess medlemmar får en känsla av anonymitet. De menar att självutlämnande online är mer intensivt och att medlemmarna delar med sig av personlig information de annars inte skulle delat med sig av.

Att bryta mot sociala normer kan även ses genom att medlemmar skapar profiler som inte stämmer överens med deras analoga identitet. Detta menar Brake (2008) att individer bör vara aktsamma med då deras primära publik består av vänner de känner och de riskerar att stöta på komplikationer om de bryter mot detta för mycket.

3.5 Nya sociala möjligheter

Facebook har bidragit till att skapa nya sociala möjligheter för dess medlemmar. Miller (2011) menar att det nya mediet har eliminerat ineffektiva fördröjningar i kommunikationen och att medlemmar idag kan veta andra individers aktuella sinnesstämning. Miller menar

vidare att då individer får trivial vardagskunskap om sina bekantskaper via Facebook bidrar detta till att expandera deras sociala relationer. Hum et.al, (2011) menar vidare att Facebook skapar högre tillfredställelse för dess medlemmar då de via Facebook når sina vänner närmre och vinner social tillit.

Stern (2008) menar att användandet av Facebook bidrar till ett socialt accepterande för dess medlemmar och att detta är ett av motiven bakom användandet av mediet. Stern menar vidare att individer som söker bekräftelse får detta genom Facebook till en högre grad än den fick i det analoga livet vilket bidrar till en känsla av tillfredställelse för individen. Genom att känna igen sig online skapas en känsla av samhörighet för medlemmen vilket utvecklar det sociala accepterandet.

Att finna andra individer med liknande erfarenheter bidrar till att ge individer en högre nivå av tillfredställelse och att känna till andra medlemmars attribut skapar en trygghet hos individen. Goffman (1959) menar att en interaktion underlättas genom att individen är klar med situationens fakta. Då individen har kontroll över fakta kan denne använda denna för att interagera med den andra på ett mer beräknat sätt. Goffman menar vidare att för att en individ skall få så hög kontroll över en situation som möjligt söker denne kunskap angående social fakta berörande den andra individen i form av attribut som kan hjälpa vid den kommande interaktionen (Goffman, 1959).

4. Analys och empiri

4.1 Ett skyltfönster

Sedan Facebook skapades 2004 har det ständigt expanderat och fått nya medlemmar. För många är Facebook nu en stor del av deras liv och de spenderar mycket av deras tid online. För att få vara medlem på Facebook måste en profil där medlemmen presenterar sig själv skapas. Att skapa en profil på sin Facebook-sida innebär att medlemmen kan dela med sig av bilder, kommentarer och ”gillar” andra medlemmars sidor, vilket fungerar som ett slags online-accessorering. Medlemmen väljer själv mot vilken bakgrund den skall synas, med vem och i vilka sammanhang.

- Jag väljer vanligtvis att lägga upp bilder där jag är någonstans som anses häftigt, reser eller gör någonting speciellt. Exempelvis när jag är på solsemester kan jag lägga upp en bild från stranden som visar hur bra jag har det – Lisa, digital invånare

Som Lisa påtalar delar hon med sig av de identitetsattribut hon anser förmedlar henne på bästa sätt, likt ett skyltfönster i en butik. Ett skyltfönster är till för att skapa uppmärksamhet och locka in folk i butiken och här fungerar profilen som detta då en intressant profil kan få andra medlemmar att veta mer om individen. Även de icke-digitala informanterna menar att de är noggranna då de väljer ut bilder:

- Jag tänker över och är mycket noggrann när jag lägger upp bilder så att jag ser snygg ut. Jag har oftast bilder från semestrar som visar att jag reser mycket med min man. Jag har jag varit gift i 29 år så jag har inga utmanande bilder men det är viktigt att jag har snygga bilder då jag inte vill att någon ska se en ful bild på mig – Elsa, icke-digital invånare
- Ja det får ju vara hyfsat seriösa bilder det får inte vara flamsigt liksom jag delar i princip med mig av foto då om man är ute eller på semester då man ser bra ut på bilderna och man visar att man har kul – Sven, icke-digital invånare

Informanterna menar att det finns en medvetenhet bakom hur de väljer att framställa sina profiler på Facebook då deras bilder är noga utvalda för att visa dem från deras bästa sida. Detta kan ses genom Giddens (1991) som menar att individen bär ansvaret för skapandet av sin egen identitet. Giddens menar vidare att det posttraditionella samhället har bidragit till att ge individerna många val då de skapar sina identiteter vilket kan ses genom informanterna då de väljer bilder där de anser sig vara snygga eller då de gör aktiviteter som uppfattas som positiva. Denna medvetenhet av självrepresentationen kan ses i de båda generationsgrupperna vilket kan förstås utifrån Stern (2008) som menar att medlemmar av sociala nätverk är medvetna om hur de projicerar bilden av sig själva på online. Medvetenheten är således inte bunden till att vara medlem av en viss generation, utan snarare till att vara medlem på

Facebook. Vidare kan detta förstås genom Mannheim (1952) som menar att gemensamma erfarenheter kan delas över generationsgränserna då de olika medlemmarna uppfattar händelser på liknande sätt. Detta förklarar varför generationsgrupperna kan uppfatta skapandet av en online-identitet på Facebook på liknande sätt trots deras olika erfarenheter och ålder.

Stern (2008) menar vidare att självrepresentationen inte är något slumpartat och att det som individen väljer att publicera är noga genomtänkt för att passa den publik individen önskar och för att bli uppfattad på det sättet denne vill. Individen kan därigenom strategiskt anpassa sin självrepresentation för att uppnå de önskade resultaten. Denna strategiska självrepresentation kan ses som en individs medvetenhet vid ett framträdande inför en publik. Detta då en profil ständigt är exponerad och betraktad. Goffman (1959) menar att en individ kan befinna sig i den främre eller bakre regionen där den främre regionen kan liknas vid att stå på en teaterscen. Likt en aktörs genomtänkta agerande är det tydligt att mina informanter spelar den roll de anser framställa dem på det mest fördelaktiga sätt gentemot publiken, det vill säga Facebook's medlemmar:

- Jag tänker själv efter hur jag förmedlar min identitet. Jag försöker att like:a alternativa grejer fast än jag gillar annat också. Officiellt vill jag bara like:a kreativa grejer och skapa en sådan profil. Jag hade lika gärna kunnat like:a mainstream grejer för det gillar jag också men det vill jag inte. Jag tog till exempel bort min like på Solsidan nu för att jag tyckte att det var för mainstream. Ja det ligger ganska mycket eftertanke bakom mina val – Robert, digital invånare

Robert har valt att välja bort de attribut som han anser motstrider den alternativa livsstil han försöker förmedla via sin Facebook-profil. Giddens (1991) menar att moderniteten har bidragit till att ge individen många val, bland annat vilken livsstil denna väljer att leva. Att vara medlem av en viss livsstil innebär att en individ tar beslut om att vara deltagare av en viss handlingsmiljö och genom att göra detta väljer individen bort andra alternativ (Giddens, 1991). Detta kan ses hos informanten Robert då han aktivt väljer att ta avstånd från mainstream aktiviteter på sin Facebook-profil då det inte passar ihop med hans alternativa livsstil. Vidare menar Giddens (1991) att individens val av livsstil bidrar till att forma dennes *berättelse om självidentiteten* (1991:101) vilket Robert gör då han försöker att förmedla en speciell berättelse om sin alternativa livsstil på sin Facebook-profil.

Då Robert försöker projicera en förfinad bild av sig själv online kan detta ses genom det Goffman kallar *idealisering* (1959:39). Idealisering innebär att en individ framhäver speciella attribut som ämnar berätta den berättelse denne vill. I Roberts fall hans livsstil som han

förmedlar genom att understryka de element som stödjer den alternativa linje han valt. I ett idealiserat framträdande läggs de attribut som inte stämmer överens med framträdandet undan i det Goffman (1959) kallar den bakre regionen. I den bakre regionen kan individen göra de aktiviteter som bryter mot framträdandet utan att publiken ser och inte riskera att förstöra framträdandet (Goffman, 1959). I Roberts fall väljer han att göra de aktiviteter som inte anses vara alternativa utanför Facebook där andra inte kan ta del av dem lika lätt. Även informanten Hedvig har visat att hon aktivt gör val för att förmedla sig själv på ett speciellt sätt:

- Jag vill att folk ska uppfatta mig på ett speciellt sätt och är därför väldigt petig när jag lägger upp nya bilder – Hedvig, digital invånare

Informanterna väljer att belysa speciella aspekter av sig själva då de formar sina identiteter online. Detta genom att strategiskt lägga upp bilder och information som förmedlar ett önskat budskap. Denna strategi förmedlar så kallade *performativa element* (Mendelson & Papacharissi, 2011:251) av individen. Enligt Stern (2008) blir strategin bakom konstruktionen av en självidentitet starkare i ett online-forum då identiteten skapas bakom en dator vilken finns i individens hem. Genom att individen utvecklar de performativa elementen bakom en dator bidrar detta till att ge individen en ökad kontroll över de intryck som förmedlas. Den upplevda kontrollen som skapas kan tolkas utifrån Goffman (1959) som menar att då individen befinner sig i den bakre regionen kan denne i lugn och ro konstruera de inslag som ska synas i den främre regionen vilket ger individen en upplevelse av kontroll över det som publiceras.

Mina informanter har gett mig en förståelse för den medvetenhet som ligger bakom konstruerande av en profil online på Facebook. Genom att välja ut bilder och information som publiceras bestämmer de hur deras identitet skall framställas. De bygger berättelsen om sin självidentitet (Giddens, 1991). Denna medvetenhet är något som syns hos både den icke-digitala och den digitala generationen. Dock kan en tydligare strategi utläsas hos de digitala invånarna då de tydligt visar hur de väljer och väljer bort identitetsattribut för att skraddarsy en online-identitet som passar deras valda livsstil. Detta kan ses genom att de digitala invånarna enligt Brake (2008) arbetar med att konstruera sina identiteter medan de icke-digitala är tryggare i sina och därigenom inte har behov att projicera dem lika starkt. Det kan även förstås genom Mannheim (1952) som menar att olika generationer anpassar sig till sociala förändringar annorlunda. Då de digitala invånarna inte har lika stor förkunskap om

skapandet av en identitet som de icke-digitala, kan de ha utvecklat en annorlunda och mer aggressiv strategi i sin presentation av sig själva.

Den tydliga medvetenheten och strategin som medlemmar på Facebook använder då de framställer sin online-identitet har lett till en fundersamhet om hur sanningsenlig online-identiteten faktiskt är.

- Det känns som folk bara lägger upp saker som är positiva och att jag bara får ta del av en förfinad version av dem. Jag menar, det verkar som att alla är ute och äter på restaurang hela tiden och reser varannan månad – Felicia, digital invånare

Den osäkerhet som skapas kring hur sanningsenliga de olika medlemmarnas profiler kan förstås genom det Goffman (1959) benämner som *förvrängningar* (1959:57). Goffman menar att individer har kapacitet att förvränga fakta och känslor vilket har lett till att det faller betraktaren naturligt att anse att de intryck den agerande förmedlar är mer eller mindre sanna. Detta tvivel har fått betraktarna att ägna specifik uppmärksamhet åt de attribut i ett Facebook-framträdande som kan vara lätta att förvränga. Dessa attribut kan vara att folk lever ett vidlyftigt liv med mycket resor, restaurangbesök och dyra nöjen, eller som den icke-digitala invånaren Sara nämner nedan, agerar som supermänniskor:

- Jag uppfattar att många av mina vänner försöker framstå som supermänniskor där allt i deras liv är bra hela tiden. Till exempel *”nu ska vi hem och baka lussebullar och ha myselimys och träffa bästa vännen”*. Det känns som att de bara delar med sig av det positiva och helt utelämnar det negativa – Sara, icke digital invånare

Huruvida en online-identitet är mer eller mindre sann än den analoga menar Miller (2011) att det inte finns något exakt svar på. Att informanterna anser att deras vänner visar en förskönad bild står klart bland båda generationerna. Dock menar Miller (2011) att en förskönad bild inte nödvändigtvis är en förfalskad sådan då en individs identitet är vad denne vill att den ska vara. Detta påpekas även av Giddens (1991) och Buckingham (2008) som menar att identiteten är ett reflexivt projekt som den enskilde individen bär ansvar för. Giddens menar att *”vi är inte det vi är utan det vi gör oss till”* (1991: 95). Utifrån detta går det inte enkelt att säga att den förskönade bilden medlemmar lägger upp på Facebook nödvändigtvis är en falsk sådan då individen själv bestämmer sin identitet.

Informanterna uttrycker att deras vänner förskönar sig själva online, dock är detta inte olikt ett beteende i den analoga världen då individer i det analoga livet enligt Mendelson & Papacharissi (2011) arbetar med att definiera det sätt de blir uppfattade på. Genom att betona

speciella karaktärsdrag hoppas de på att framställa goda intryck av sig själva (Mendelson & Papacharissi, 2011). Då Facebook är ett medium som gör att medlemmar når ut till ett stort antal människor som denne inte umgås med dagligen beter denne sig på Facebook som vid en social tillställning. Detta innebär att individen lyfter speciella identitetsattribut och döljer andra. Detta kan förstås genom Goffmans (1959) bakre och främre region då en individ gör ett framträdande inför en stor publik. Det framträdandet en individ gör i det främre rummet, i detta fall på Facebook, behöver inte nödvändigtvis vara falsk. Goffman (1959) menar att den roll en individ strävar efter att vara faktiskt kan vara det sannare jaget.

4.2 Vad är för mycket?

I avsnitt 4.1 diskuterades informanternas medvetenhet och strategier kring hur de framställer sina identiteter online och vad de delar med sig av. Ett tema som lyfts i intervjuerna är det som handlar om att dela med sig av för mycket. Informanterna menar att en del av deras vänner är för personliga eller att de delar med sig av innehåll som kan anses bryta mot de sociala normerna. Goffman (1959) menar att för att individer skall veta vilka normer som är passande för det sociala sammanhanget denne befinner sig i bör ett studerande av hur de andra individerna beter sig göras. På Facebook finns det en tendens till att medlemmarna inte utgår från samma normer som i det vardagliga samhället och det kan därför vara svårt för medlemmarna att veta utifrån vilka normer de skall handla.

Enligt Miller (2011) har Facebook bidragit till skapandet ett nytt namn för de normativa principerna online, *nät-etikett* (2011:86). Miller menar att normerna är kopplade till kulturer och olika grupper vilket innebär att olika grupper har olika normer. Trots att det sociala mediet Facebook endast funnits i ett par år förväntas dess medlemmar att känna till de olika sociala koder som finns. Exempel på normer på Facebook är vad en medlem väljer att skriva i sina statusuppdateringar eller vad denne väljer att dela med sig av för bilder. De digitala informanterna Hedvig och Lisa har funderat kring deras vänner beteende på Facebook:

- Man kan ju tänka ibland när människor bara lägger upp bilder när de är jättefulla vad vill de ha sagt med det? – Hedvig, digital invånare
- Jag har vänner som enbart delar med sig av bilder från när de festar och är ute. Jag tycker inte att man ska dela med sig av sådant. Det är klart att man ska få göra vad man vill men varför skall alla veta det? – Lisa, digital invånare

De digitala invånarna visar en irritation mot att deras vänner delar med sig av opassande bilder då det anses bryta mot sociala normer online. Opassande bilder kan vara bilder där

medlemmar konsumerar för mycket alkohol och betar sig olämpligt. Enligt mina informanter bör inte sådana bilder delas med till den breda publik som befinner sig på Facebook. Enligt Brake (2008) bör medlemmar i sociala medier vara aktsamma med att dela med sig allt för stor mängd information om sig själva då de kan anses patetiska och deras inlägg kan i många fall vara ouppskattade. Detta kan i sin tur leda till att de framställs som självupptagna och pinsamma. Trots detta delar digitala invånare med sig av en stor del personlig information online. Detta kan bero på att en del av individens identitetsprocess innebär att undersöka olika identiteter genom livet vilket Brake (2008) menar att digitala invånare gör på sina online-forum. Den digitala invånaren Johan menar att han genomgått olika stadier av sitt liv online med olika identiteter:

- Jag tänker mycket mer på vilka bilder jag lägger upp nu än när jag fick Facebook för ett par år sedan. Då handlade det om att visa att jag var ute och festade och var ute i svängen. Nu när jag ska ut i arbetslivet vill jag mer visa på en seriös livsstil – Johan, digital invånare

En del av mina informanter har svårt att förstå hur andra medlemmar på Facebook kan dela med sig av så stor mängd privat information online. Miller (2011) menar att individer har olika syn på hur transparent deras privatliv skall vara vilket han menar är en följd av att Facebook suddat ut linjerna mellan vad som är privat och offentligt och att individer kan ha svårt att förstå varför andra medlemmar så fritt kan dela med sig av information. Min informant Peter uttrycker att hans syster delar med sig för mycket av sitt personliga liv på Facebook:

- Jag kan tycka att personers statusuppdateringar kan vara väldigt märkliga och jag tycker ofta att folk blir så sjukt privata på Facebook t.ex. min syster. Jag tycker att det är helt bedrägligt hur hon betar sig på Facebook – Peter, digital invånare

Peter har svårt att förstå varför hans syster väljer att dela med sig av personlig information online. Detta agerande kan förstås genom Stern (2008) som menar att anledningen till att unga bryr sig om hur deras hemsidor ser ut är att de söker bekräftelse från deras besökare. Då Peters syster lägger upp personliga inlägg och får feedback på detta kan det ses som ett socialt accepterande. Stern (2008) menar även att kommentarer som innehåller empati eller identifikation värderas högt bland unga medlemmar. Att dela med sig av detaljer på Facebook kan liknas vid det bekräftelsesökande som sker i den analoga världen men skillnaden är nu att medlemmarna snabbt når ut till en större publik. Ett exempel är då en individ har köpt en ny klänning. I det analoga livet är det bara möjligt att visa upp klänningen för de närmsta vännerna medan det på Facebook enkelt går att nå ut till en stor publik genom att ladda upp en

bild på klänningen. Detta innebär att mängden individer som har möjlighet att visa sin uppskattning för klänningen ökar vilket ger större sannolikhet för positiv bekräftelse.

Jag har genom mina informanter sett en tendens till att en av de anledningar som ligger bakom att medlemmar delar med sig av personlig information online är att de söker bekräftelse. Ytterligare en anledning kan vara att normerna för självavslöjande enligt Hum et.al (2011) skiljer sig åt i den analoga och virtuella världen. Hum et. al menar vidare att medlemmarna i den virtuella världen delar med sig i ett medium som skapar en högre känsla av anonymitet gentemot ett möte mellan fyra eller flera ögon. Detta resonemang kan även ses genom att individen befinner sig i det Goffman (1959) kallar den bakre regionen. Goffman menar att den bakre regionen i regel kännetecknas av de ställen där individen känner sig avslappnad och ohämmad. Detta kan bidra till förklaringen om varför medlemmar känner sig tryggare i att uttrycka sig om hur de mår, vad de gör etc. på Facebook än i det analoga livet. Trots att Facebook är ett väldigt publikt medium ger användandet av den bakre regionen en känsla av anonymitet.

Mannheim (1952) menar att tekniken bidrar till att förändra sociala föreställningar i samhället vilket kan ses då linjerna mellan det privata och det offentliga suddats ut genom Facebook. Miegel & Olsson (2012) menar vidare att sociala medier bidragit till att skapa en ny generation då den nya teknologin förändrat deras liv vilket jag kan se bland mina digitala informanter. Likt de digitala invånarna blir även de icke-digitala invånarna irriterade över vad deras vänner delar med sig av:

- Det är skitjobbigt att läsa typ "*nu äter jag*" eller "*nu går jag ut med hunden*"... Det är som om folk måste dela med sig av allt de gör – Ulf, icke-digital invånare

Ulf menar att hans vänner på Facebook har ett behov av att dela med sig av allt de gör och han uttrycker att han tröttnat på att läsa om vardagsbestyr. Båda generationerna uttrycker en irritation då de anser att deras vänner bryter mot sociala normer online. Detta kan förstås genom Mannheim (1952) som menar att vid introduktion av nya teknologier skapas nya sociala och kulturella problem. Mannheim menar vidare att detta gör att tidigare normer kan åsidosättas då nya etableras. Genom informanterna ser jag att medlemmar på Facebook bryter mot sociala normer de kanske inte skulle bryta mot i det analoga livet vilket kan förklaras med att nya normer har etablerats vid användandet av Facebook.

Dock har mina informanter olika preferenser för vad dessa sociala normer är vilket kan förstås genom Miller (2011) som menar att normerna är kopplade till kulturer och att olika grupper har olika normer. Därmed förefaller det sig naturligt att två olika generationer har olika sätt att se på normer. Mannheim (1952) menar att olika åldersgrupper möter och hanterar de sociala och kulturella förändringarna på olika sätt. Det som gör individer medlemmar av en viss generation är förutom ålders-aspekten att de delar samma erfarenheter. Det är genom dessa erfarenheter de tar sig till nya problem och därför ser olika på de nya normer som kommit upp.

Det som de digitala invånarna är irriterade över är att deras vänner delar med sig av för mycket personlig information och bilder medan de icke-digitala är mer irriterade över överflödlig information. Detta kan vidare förstås genom Palfrey & Gasser (2008) som menar att då de digitala invånarna lever sina liv mer online skiljer de inte på sina online-identiteter och analoga identiteter. Detta innebär att de digitala invånarna känner sig lika bekväma online som de gör offline vilket kan vara en anledning till att de digitala invånarna ser på delandet av personlig information annorlunda mot de icke-digitala.

Informanterna Kevin och Berit, icke-digital invånare, har även irriterat sig över vad deras vänner delar med sig av på Facebook. De har även identifierat en trend i att de som känner ett behov av att berätta vad de gör hela tiden är de som är tystast i det analoga livet:

- Av de vänner jag har på Facebook framställer sig vissa annorlunda mot hur de är i verkligheten. Vissa som är ganska tillbakadragna och inte syns i övrigt tar väldigt mycket plats online och talar om en massa onödiga saker. Det blir ju lite pinsamt det är ju inte positivt att man visar fem gånger om dagen vad man gör och tar foto på det – Kevin, icke-digital invånare
- Jag undrar lite hur mina vänner tänker när de skriver en massa nonsens online som alla deras vänner vet om inte stämmer... vem försöker de lura kan man ju undra? – Berit, icke-digital invånare

Det fenomen Kevin och Berit syftar på är att individer presenterar olika identiteter online mot hur deras identiteter är i det analoga livet. Goffman (1959) menar att då en individ visar upp en fasad som inte stämmer med den verkliga bilden riskerar denne att bli förödmjukad och tappa sitt anseende vilket stämmer överens med Kevin och Berits känslor om de vänner som bryter sin fasad. Dock menar Miller (2011) att anledningen bakom denna fasadsbrytning kan vara att individen i fråga uttrycker sig lättare i skrift än i tal och använder Facebook som ett hjälpmedel för att uttrycka det denne inte kan i det analoga livet. Vilket även kan förstärkas

då individen får konstruera sitt framträdande i det Goffman (1959) kallar den bakre regionen där denne känner sig trygg.

Trots att det kan finnas förklaringar till varför den digitala profilen inte matchar den analoga är det fortfarande något som irriterar informanterna:

- Ibland blir det för löjligt när folk framställer sig på ett sätt som de inte är i verkligheten. Löjligt när det är så extremt och man är vän med dem i det verkliga livet och märker vilken stor skillnad det är mellan deras olika identiteter – Peter, digital invånare

Informanterna visar att både den icke-digitala och digitala generationen anser det bryter mot sociala normer att skapa en online-profil som skiljer sig från den analoga. Då den primära publiken på Facebook enligt Brake (2008) är individer medlemmarna redan känner eller känner till viss del blir det väldigt tydligt om profilerna inte matchar. Då sociala relationer är det centrala i användningen av sociala medier anses det utifrån detta att medlemmar inte bör skapa identiteter online som inte stämmer överens med deras vardagliga identiteter.

4.3 En virtuell tatuering

I avsnitt 4.2 har sociala normer och hur medlemmar på Facebook bryter mot dessa online diskuterats. Förutom att bryta mot sociala normer finns det även större risker med att dela med sig av för mycket information online. De människor som lever sina liv till stor del online kan enligt Palfrey & Gasser (2008) komma att betala ett högt pris i framtiden. Detta då informationen de delat med sig av kommer finnas tillgänglig för all framtid vilket likt en tatuering kommer följa dem genom livet och vara svår att ta bort.

Den digitala invånaren Robert visar en medvetenhet om de risker som skapas genom att de delar med sig av personlig information online:

- Jag bryr mig inte så jättemycket nu men jag har förberett mig på att kolla säkerhetsinställningar om ifall att. Jag är absolut förberedd på att göra mitt Facebook-användande mer professionellt och dölja vissa detaljer – Robert, digital invånare

Robert menar att han kommer ta bort speciella inlägg och bilder då det är dags för honom att ta sig ut på arbetsmarknaden. På samma sätt som en individ ibland täcker en tatuering inför en anställningsintervju kommer Robert att försöka dölja det som anses opassande. Detta då det finns en risk för att hans framtida arbetsgivare använder sig av internet för att skapa en bättre uppfattning om honom. Dock riskerar Robert att underskatta svårighetsgraden av att kontrollera sin online-identitet. Svårigheten med att ta bort det som publicerats online belyses

även av Palfrey & Gasser (2008) där de menar att detta kan leda till att en digital individ blir associerad med attribut den sedan länge försökt att glömma.

Enligt Palfrey & Gasser (2008) är ytterligare en risk som uppstår för individer som lever online är att de inte själva har full kontroll över deras identiteter. Det som andra medlemmar säger om individen bidrar till att skapa online-identiteten vilket innebär att både avsiktliga och oavsiktliga attribut skapar identiteten. Detta bidrar till en ny sorts sårbarhet online då individen inte har kontroll över alla delar av dennes identitet. En negativ kommentar om en medlem kan få stora konsekvenser för den berörde. Detta då det som skrivs i online-världen kan ses och spridas vidare av en stor publik. Nedan diskuterar Peter problemet med att andra kan skapa en bild av dig:

- Problemet med Facebook är att vem som helst kan skriva på din vägg så att alla ser det och det tycker jag är ett stort problem. Det kan ju bidra till vad andra får för uppfattning om mig. Någon som man knappt känner kan ju skriva något dumt och det kanske tar flera timmar innan man hinner se det och ta bort det – Peter, digital invånare

Då individer skriver negativa kommentarer om andra medlemmar på Facebook kan detta ses som det Goffman kallar *destruktiv information* (1959:126). Då destruktiv information om individen blir offentlig på Facebook skadar detta individens framträdande och trovärdighet. Informationen kan vara sådan att den talar illa om individen i fråga eller att den avslöjar attribut om individen denne helst inte delar med sig av. I det analoga livet hanteras detta problem genom att monitorera den destruktiva informationen så den inte når individens publik. Det är dock svårare att kontrollera den destruktiva informationen online på grund av den stora publiken och de snabba informationskanalerna.

- Jag känner ofta ett behov av att gå in på Facebook och kolla min wall så inte någon skrivit något jag inte vill att andra ska se. Typ att någon nämner hur full jag var i helgen så mina föräldrar kan läsa det. Man blir jävligt sårbar och måste hela tiden hålla sig uppdaterad på vad folk skriver – Lisa, digital invånare

Sårbarheten medlemmar på Facebook är utsatta kan ses genom att den informationen som egentligen hör hemma i det bakre rummet (Goffman, 1959) blir offentlig och bryter mot individens framträdande. Enligt Goffman händer detta även i den analoga världen men sårbarheten förstärks ytterligare i den digitala världen på grund av den stora publiken och snabba informationskanalerna.

Den uppfattning en betraktare får av en individ består till stor del av åtkomsten av de olika avtryck den digitala invånaren delat med sig av. Exempelvis kan betraktaren via Google nå ett

flertal länkar som är kopplade till individen och därigenom få fram en mängd uttryck och avtryck som den digitala invånaren efterlämnat (Palfrey & Gasser, 2008).

En paradox i skapandet av en online-identitet är trots att en digital invånare kan skapa multipla identiteter av sig själv är den mer bunden än någonsin till en identitet. Online kan inte det privata och det offentliga hållas isär vilket skapar en konvergens mellan individens olika roller. En individ kan ha olika identiteter i olika forum. De olika identiteterna hålls isär i de olika forumen men från observatörens perspektiv finns det en stor risk att identiteterna sammanlöper och de kommer att sammanlöpa mer än vad som var möjligt före den digitala tidsåldern (Palfrey & Gasser, 2008). Paradoxen kan ses i den digitala invånaren Johans agerande online. Johan väljer att använda två olika forum för sina olika identiteter och får därmed en känsla av kontroll då han menar att identiteterna är separerade och anpassade efter olika publikker:

- För mig är en online-identitet Facebook och LinkedIn. LinkedIn är min seriösa och min Facebook är privata – Johan, digital invånare

Det Johan inte är medveten om är svårigheterna i att hålla isär de olika forumen. Det som kan verka enkelt är i själva verket mycket komplext. Då en betraktare önskar finna information om Johan kan denne ta del av de båda identiteterna och skapa en bild av honom han inte kan kontrollera. Detta trots att Johan valt att separera sina identiteter.

Facebook startades som ett medium för enbart studenter men har utvecklats för att vara ett medium för alla, oavsett ålder. Detta innebär att många medlemmar har flera av sina olika publikker på Facebook då de är online-vänner med både sina vänner, kollegor och släktingar. Att hantera olika publikker är inte ett nytt problem för den virtuella världen då Goffman (1959) redan 1959 påvisade ett liknande problem för den analoga världen. Enligt Goffman bör en individ vara varsam då den spelar upp sina olika roller för olika publikker då det kan vara svårt att skilja rollerna åt. Dock är det förhållandevis lätt att skilja på sina roller i det analoga livet. Att vara en kärleksfull och omtänksam storasyster och förebild med familjen kan lätt bytas ut mot en student i en studentförening som dricker alkohol. Om rollerna skulle kollidera riskerar individen att de olika publikerna blir upprörda, besvikna eller ledsna. Detta kan förstås genom Goffman (1959) som menar att individens framträdande har ett inflytande av dess betraktare. Detta då en individ beter sig på olika sätt gentemot olika publikker. Det blir komplext för en individ att göra ett framträdande för en publik med olika förväntningar. För att minimera att

publiken blir upprörd då den får ta del av information ämnad för en annan publik har informanten Felicia valt att vara restriktiv i sin informationsdelning:

- Jag skulle aldrig tillåta att det läggs upp en bild när jag röker eller någonting som skulle få min mamma och pappa & farmor och farfar ledsna och tänka: - nej vad gör hon. Jag vill inte framstå som en dålig människa – Felicia, digital invånare

Miller (2011) menar att det kan skapas komplikationer då en individ skall kommunicera med en samlad massa som består av en mängd sammanslutna privata kontakter online snarare än face-to-face. Miller menar vidare att Facebook ger upphov till en större chans att någon blir arg eller besviken då de får ta del av information som var ämnad till en annan publik. Detta tydliggörs i Felicias citat där hon menar att hon kan röka tillsammans med sina vänner men aldrig skulle avslöja detta för sina föräldrar. Dock är det svårt för henne att kontrollera detta online då hon hela tiden riskerar att det dyker upp destruktiv information om henne som förstör den bild hon försöker förmedla. Exempelvis kan någon av hennes vänner lägga upp en bild av henne med en cigarett i handen som dyker upp på hennes profil där hennes föräldrar kan se den. När något har kommit ut i den publika domänen går det inte att ignorera.

Goffman (1959) menar att en individ kan ta kontroll över sina olika roller genom noggrann planering. Detta kan liknas vid det arbete Felicia lägger på att upprätthålla sitt framträdande där hon skalar av de attribut som kan anses stötande mot vissa av hennes publikker. På detta sätt väljer hon att bara använda sig av den information som enligt Goffman anses tillhöra det främre rummet för samtliga av hennes publikker. Felicia visar en hur en lösning för att skapa harmoni mellan de olika rollerna och publikerna kan se ut. Denna lösning är att skala av de attribut som kan anses stötande och istället fokusera på dem som accepteras av samtliga publikker. Genom att göra så minskar risken för att någon av publikerna blir upprörda. Även Peter har valt att skala av sin profil för att möta de många olika publikerna online:

- Jag har ju min flickväns släktingar på Facebook och dem har jag bara träffat någon gång. Då vill jag inte att de ska se att jag bara lägger upp festbilder eller skriver dumma saker för att då kan de skapa en uppfattning av mig som inte stämmer med min riktiga – Peter, digital invånare

Genom mina informanter har jag fått en ökad förståelse för hur de digitala invånarna hanterar de nya sociala risker som uppkommit via Facebook. Mannheim (1943) menar att olika åldersgrupper i samma samhälle möter samma risker men bemöter dessa på olika sätt. Från mina informanter har jag insett att de digitala invånarna delar med sig av mer personlig information än de icke-digitala och därigenom löper en större risk. Detta kan förstås genom

Mannheim som menar att olika generationer har olika erfarenheter vilket påverkar hur de hanterar uppkomsten av nya sociala problem. Mannheim (1943) menar vidare att den äldre generationen, i mitt fall den icke-digitala, har längre livserfarenhet vilket gör att tolkar nya utvecklingar med hjälp av förkunskaper. Detta kan ha hjälpt dem i att hantera vissa risker, i detta fall delandet av personlig information, som de varit exponerade för tidigare. Dock har det dykt upp risker på Facebook som den icke-digitala generationen har några förkunskaper om vilket Berit, icke-digital invånare berättar om nedan:

- Jag har en bekant som efter en hård dag på jobbet gjorde en uppdatering på Facebook om hur illa behandlad han tyckte att han blev och uttalade sig negativt om sin arbetsgivare. Detta spred sig till hans arbetsgivare och någon dag senare blev han inkallad till möte med chefen angående detta – Berit, icke-digital invånare

Ett socialt problem som blivit större på Facebook är hanterandet av olika publikter. Detta är något som de digitala invånarna har anpassat sig till bättre vilket kan förstås genom Mannheim (1943) som menar att yngre generationer kan lättare anpassa sig till nya omständigheter. I detta fall kan inte den icke-digitala generationen dra nytta av tidigare erfarenhet då de inte tidigare blivit exponerade mot hanteringen av olika roller på detta sätt.

Det som Berit talar om är ingenting unikt för hennes kollega utan är någonting vi har kunnat läsa en hel del om i olika medier under de senaste åren. Ytterligare en förklaring till att de digitala invånarna är bättre på att hantera nyuppkomna risker än de icke-digitala kan vara att de till större grad har blivit vana vid att använda Facebook då de har använt mediet under längre tid än de icke-digitala. Enligt Goffman (1959) lär sig en individ hur denne skall passa in i ett socialt sammanhang genom att exponeras i detta sammanhang och även studera andras beteende i detta sociala sammanhang. Detta hjälper individen att förstå hur denne skall bete sig.

4.4 Facebook – bron mellan det virtuella och det analoga

Facebook har genom sin enorma spridning och sitt snabba informationsflöde skapat nya risker för medlemmarna men samtidigt öppnat upp för nya sociala möjligheter. Facebook tjänar som bland annat som hjälpmedel för medlemmarna utanför deras virtuella liv. Palfrey & Gasser (2008) menar att det genom Facebook sker en sammankoppling mellan det virtuella och det analoga livet vilket är typiskt för de digitala invånarna då de inte skiljer på vad som är online och offline. Detta kan vidare förstås genom Miegel & Olsson (2012) som menar att Facebook har bidragit till att skapa en ny generation då Facebook ändrat samhällets kulturella och

sociala föreställningar. Den nya generationen skiljer inte på det analoga och det virtuella på samma sätt som den äldre.

Genom mina informanter har jag skapat en förståelse för hur Facebook kan användas för att utvidga och bibehålla sociala nätverk. De använder bland annat Facebook för att hålla kontakt med de vänner som inte bor nära eller specifikt för den icke-digitala generationen, deras gamla vänner. Min informant Felicia, digital invånare, som studerat i Spanien använder Facebook som ett medel att hålla kontakten med sina vänner därifrån:

- Det är ett bra sätt att kommunicera med personer som man känner eller har känt som man inte har den dagliga kontakten. Typ hålla kontakten med personer som jag kände när jag bodde i Spanien och följa personer som man har haft bra relationer med men som man tappat kontakten med. Personer man bryr sig om men inte kan ringa varje dag – Felicia, digital invånare

Även de icke-digitala invånarna använder sig av Facebook för att hålla kontakten med gamla bekantskaper samt de som befinner sig på en annan ort:

- Jag tycker att det är ett bra sätt att hålla kontakt med kompisar känner nu och gamla kompisar sedan förr. Facebook är ett fantastiskt sätt att träffa gamla vänner och att prata med dem. Jag är gammal reseledare så det är ett jättebra sätt att hålla kontakt med dem som man inte träffat på 30 år – Kevin, icke-digital invånare

För mina informanter fungerar Facebook som ett sätt att hålla kontakten med personer de annars inte har frekvent kontakt med. Miller (2011) menar att Facebook bidrar till att skapa djupare relationer mellan de vänskaper som redan existerar i det analoga livet. Miller menar vidare menar att tack vare Facebook kan vänskaper upprätthållas då de blir mindre tidsberoende och transportberoende. Genom att medlemmen bli uppdaterad om vad dennes vänner gör kommer medlemmen dem närmre än vad som varit möjligt tidigare. Via Facebook kan medlemmar få vardaglig, trivial kunskap om deras vänner vilket bidrar till en rikare bild av vännerna och en bättre social relation. Hum et.al (2011) menar vidare att Facebook ökar perceptionen av samhörighet med andra individer genom bland annat Facebook-funktioner som påminner om vänners födelsedagar.

Enligt Palfrey & Gasser (2008) fungerar Facebook som en bro mellan individers virtuella och analoga liv. Det som skapas i det i det analoga livet, exempelvis vänskap, kan sedan upprätthållas i det virtuella livet för att sedan återgå till det analoga rikare än det varit från starten. Vidare menar Ellison et.al (2011) att individer använder Facebook och andra sociala medier för att uttrycka och reflektera över deras redan existerande sociala analoga relationer.

Genom Facebook utökar individer kunskap om dess vänner vilket för dem närmre. Facebook har även kommit att fungera som en slags research-verktyg för dess medlemmar som använder mediet för att kolla upp andra. Att kolla upp en annan medlem innebär att gå in på dennes profil, studera dess aktiviteter och bilder etc. Genom detta söker individen att skapa en djupare bild av medlemmen denne söker information om. Detta är enligt Miller (2011) något som medlemmarna gör för att lära känna andra inför kommande möten. Informanten Johan, digital invånare använder Facebook i detta syfte:

- Jag kollar upp nya bekantskaper. Vem de känner, känner de någon jag känner, har de varit på fest med någon jag känner osv. När du ska träffa nytt folk blir det lättare för om du kan greppa personen innan och inte blir överraskad på samma sätt. Det går bland annat att hitta gemensamma intressen – Johan, digital invånare

Det Johan menar är att genom att medlemmar kollar upp andra via Facebook kan de känna sig säkrare inför ett kommande möte. Goffman (1959) menar att en individ inför en interaktion söker fakta om den kommande situationen för att underlätta det nya mötet. När en individ har förfogande över fakta kan denne ta hänsyn till fakta och använda den i interaktionen på ett beräknande sätt. Detta gör Johan då han inför en interaktion med en ny social kontakt söker information om denne för att bilda sig en uppfattning. Goffman (1959) menar vidare att desto mer fakta individen har om motparten desto säkrare kommer denne att känna sig i mötet. Idag kan en individ enkelt söka efter de fakta på en annan individs profil på Facebook och således uppnå en känsla av hög kontroll. Att kolla upp andra medlemmar är ett verktyg den digitala generationen använder sig mer flitigt av än den icke-digitala. Detta kan förstås genom Palfrey & Gassers (2008) som menar att digitala individer inte skiljer på sina analoga och virtuella liv samt genom Mannheim (1952) som menar att olika generationer hanterar olika sociala problem på olika sätt beroende på hur deras erfarenheter är.

Den icke-digitala invånaren Sven illustrerar detta genom sitt svar på frågan: *Brukar du kolla upp andra på Facebook?*

- Nej det har jag aldrig gjort? Varför skulle jag göra det? – Sven, icke-digital invånare

De digitala invånarna har växt upp med internet och är vana vid en ständig uppkoppling som gett dem en snabb informationskanal. Att ständigt ha möjligheten att ta reda på var andra är och vad andra gör har bidragit till ett ökat behov av att ständigt veta. Den icke-digitala generationen har växt upp under andra förutsättningar vilket kan bidra till att de inte känner

samma behov av att kolla upp andra. Detta kan ses genom den icke-digitala informanten Svens uttalande i kontrast med den digitala informanten Robert:

- Det är lite skillnad nu från hur det var förr. Nu vet ju vara alla är och vad alla gör hela tiden, det är lite skillnad mot när jag var i din ålder, förr hade man ju ingen aning förutom ens närmaste kompisar man umgicks med. När jag var 20 var jag på Rhodos och det gick flera månader innan mina föräldrar och jag pratade med varandra – Sven, icke-digital invånare

Sven menar att hans uppväxt är anledningen till att han inte har ett ständigt behov av att veta vad andra gör samtidigt som min informant Robert menar att hans uppväxt bidragit till hans generations törst efter information:

- Ja, men det krävs uppenbarligen något slags socialt forum för vår generation för att hålla koll på varandra på distans för jag tror att alla hade nog blivit oroliga i själen om alla sociala forum skulle stängas ner då hade det säkert blivit sms-grupper direkt. Men leva hade man ju kunnat men det blir svårare och svårare för yngre generationer som föds in i det – Robert, digital invånare

Att de olika generationerna har skild syn på fenomenet ”kolla upp” på Facebook kan förstås genom Mannheim (1943) som menar att förändringarna i den nya teknologin, i mitt fall sociala medier, hanteras på olika sätt av olika generationer då de har skilda förkunskaper. Detta har bidragit till att de två generationerna i vissa anseenden agerar olika på Facebook.

Mina informanter har visat att medlemmar av den digitala generationen använder Facebook för att få en djupare uppfattning om andra individer. Detta kan även ses i Ellison et.als, (2011) undersökning där de menar att medlemmar av Facebook söker ledtrådar om varandra för att skapa en gemensam social grund. Genom att medlemmarna delar med sig av sina erfarenheter, åsikter och personliga intressen underlättar detta att hitta gemensamma nämnare. Detta innebär att Facebook har skapat en ny social möjlighet då Facebook-användare utnyttjar online-information för att hitta andra de delar ett offline-samband med. Ellison et.al menar vidare att individer genom att granska en annan medlems profil kan upptäcka lätta konversationsämnen eller gemensamma bekantskaper vilket kan sänka den sociala barriären inför kommande interaktioner. Min informant Hedvig, digital invånare, berättar om hur hon använde Facebook då hon var nyinflyttad i Lund:

- När jag flyttade till Lund var det sjukt skönt att jag hade Facebook. När jag blev vän med mina nya kursare kunde jag genom deras profiler se om vi hade gemensamma intressen, vänner eller något. Det var genom Facebook jag hittade Lina (*pseudonym*) som jag delar ett gemensamt hästintresse med – Hedvig, digital invånare

Hedvig visar här hur hon använder Facebook som ett socialt hjälpmedel och det är tydligt att Hedvig har upptäckt de nya sociala möjligheter Ellison et.al (2011) berör. Hedvig använde sig

av Facebook för att finna andra med samma egenskaper som henne och fann därigenom sin kurskamrat med samma intresse för ridning.

5. Slutsats

Genom min studie har jag förstått att medlemmar på Facebook använder sina profiler som ett skyltfönster för att visa sig från sina bästa sidor. Det finns en tydlig medvetenhet i hur de väljer att skapa sina profiler, vilka bilder de väljer att dela med sig av och vilken slags information de delar. Denna medvetenhet är någonting som är gemensamt för de båda generationerna i min studie. Detta visar att viljan att framställa sig själv i bästa dager online inte är någonting som skiljer sig mellan generationsgränserna utan snarare är ett allmänt fenomen. Medlemmarna väljer att visa sina främsta identitetsattribut på samma sätt som de gör i det analoga livet då de har ett framträdande. Det finns en klar likhet i att de båda generationerna har en medvetenhet i hur de framställer sig själva och att de vill ge sina betraktare den bästa bilden men de digitala invånarna tar det ett steg längre genom att vara mer strategiska och noggranna i hur de framställer sig.

Då det tydligt finns en medvetenhet och strategi för hur medlemmar på Facebook framställer sin online-identitet har detta lett till en fundersamhet kring hur sanningsenlig online-identiteten faktiskt är. Medlemmarna framställer sig själva som att de lever vidlyftiga liv, spenderar mycket tid utomlands och på restauranger eller sysslar med nöjen som anses ha hög social status. Ett annat exempel är hur de icke-digitala medlemmarna framställer sig som supermänniskor som kan hantera både familj, karriär och sociala aktiviteter. Det finns en accepterad uppfattning om att online-identiteten är en förskönad version av den analoga, dock finns det en irritation då medlemmar väljer att framställa sig på ett sätt som inte matchar deras analoga identitet. En försköning är accepterad men inte en förfalskning då detta anses bryta mot de sociala normerna.

Facebook har skapat nya sociala normer som skiljer sig mot de analoga och medlemmar bryter mot dessa på ett annat sätt än vad de tidigare gjort i det analoga livet. Facebook ger medlemmarna en känsla av anonymitet och då de känner sig trygga bakom sin dator uttrycker de sig om saker som de inte gjort i det analoga. De olika generationerna ser på normerna på olika sätt vilket beror på att de tar sig an olika sociala normer utifrån olika erfarenheter och tolkar dessa olika. Medlemmar använder online-identiteten för att de söker bekräftelse och känner att de kan få det snabbt och från en stor publik via Facebook.

Introducerandet av ett nytt medie har skapat nya sociala risker för dess medlemmar. Att göra ett misstag på Facebook får mycket större konsekvenser än vad det får i det analoga livet då det sprids snabbt genom enorma informationskanaler. Dessutom är det, likt en tatuering, väldigt svårt att ta bort något då de kommit upp på Facebook. De digitala invånarna lever sina liv till större del online och delar med sig av mer personlig information än de icke-digitala invånarna och är därför mer utsatta för de risker som uppstår på Facebook. De digitala invånarna blev medlemmar på Facebook då de var yngre och då unga individer genomgår en process där de söker finna sin identitet genom att prova sig fram är det större risk att de lämnat stora avtryck efter sig.

Då en individs online-identitet inte enbart är definierad utifrån de attribut som denne själv väljer att dela med sig av utan även av vad andra medlemmar säger om denne är en online-identitet inte lika säker som medlemmarna kan tro. Detta då en risk, såsom negativ kritik eller kommentarer, blir större i den virtuella världen då den färdas snabbt och når en mycket stor publik.

De risker som uppstår på Facebook hanteras olika av de olika generationsgrupperna då de har olika förkunskaper om hur de bör hanteras. De risker som den icke-digitala generationen stött på i sitt tidigare liv kan de hantera på ett mer genomtänkt sätt medan de risker som är nya för Facebook hanteras bättre av de digitala invånarna. Detta då de digitala invånarna inte är låsta av deras förkunskaper och därför kan anpassa sig mer ohämmat. Digitala invånare hanterar olika roller och publiker på Facebook genom att skala av sina profiler och endast visa de attribut som kan vara accepterade på ett framträdande framför samtliga publiker. De icke-digitala inte funnit samma strategier för hur de ska hantera olika publiker online vilket bland annat har setts då individer har fått sparken då de publicerat negativa kommentarer om sitt jobb.

Facebook har skapat nya sociala risker men även nya sociala möjligheter för dess medlemmar. Genom att använda Facebook får dess medlemmar ett starkare socialt nätverk då de tar hand om och bibehåller sina sociala kontakter. Genom Facebook får medlemmarna inblick i sina bekantskapers liv och genom att ta del av vardaglig trivial fakta lär de känna dem bättre än vad de gjorde innan Facebook. Genom funktioner som att bli påmind om bekantas födelsedagar utökas även perceptionen av samhörighet med dem. Facebook har även suddat ut de geografiska gränserna vilket ytterligare bidrar till att stärka medlemmens sociala

nätverk. Detta är någonting som både de digitala och de icke-digitala invånarna använder Facebook till dock använder de icke-digitala invånarna Facebook mer för att återfå kontakten med deras gamla vänner.

Via Facebook har den digitala generationen funnit ett nytt verktyg där de kan kolla upp andra medlemmar och genom detta skapa en bättre uppfattning om dem. Detta använder de sig av inför kommande möten för att sänka sociala barriärer och för att känna sig tryggare. Kolla upp andra individer gör att de hittar gemensamma nämnare likt intressen eller var de kommer från ursprungligen.

Genom min studie har jag förstått att Facebook är ett medium fullt av möjligheter men samtidigt risker. Genom att individerna måste skapa en profil då de blir medlemmar tvingas de till att presentera sin identitet och denna presentation har kommit att bli väldigt selektiv. Medlemmarna är medvetna om riskerna men väljer att hantera dessa genom olika strategier och använder istället Facebook för att njuta av de möjligheter mediet har att erbjuda.

5.1 Förslag på vidare forskning

Under arbetet med studien har andra intressanta aspekter av en online-identitet på Facebook slagit mig. Min studie har baserats på informanter som är svenska medborgare och är uppväxta i Sverige vilket möjligen har en betydelse för hur de väljer att framställa sig online. Även då svenskar generellt uppfattas som blyga och tillbakahållna har jag genom min studie sett att svenska medlemmar på Facebook bryter mot sociala normer de inte brutit mot i det analoga livet vilket kan tyda på att svenskar tar ut svängarna mer i sin online-identitet än sin analoga. En intressant aspekt vore att studera de svenska medlemmarna mot medlemmar från ett annat land där de generellt är kända för att vara mer utåtriktade och se vilka likheter och skillnader som kan finnas i online-identiteten vs. den analoga identiteten.

Ännu en aspekt som jag tycker kan studeras vidare är de icke-digitala invånarnas utveckling inom Facebook de senaste åren. Då de inte har växt upp med internet blir de i många studier avfärdade som att de inte kan någonting om Facebook och de nya teknologierna men i mina studier har det framkommit att de inom många områden beter sig likt de digitala invånarna.

Ännu en aspekt som dykt upp under mitt arbete som är intressant att studera vidare är skapandet av en online-identitet på nätdejtingsidor. Det vore intressant att se hur individerna

väljer att presentera sig själva på en sida där de mer eller mindre skall sälja sig själva som varor. Vilka attribut väljer de att lyfta fram och vilka väljer de att lägga undan? Ännu en intressant fråga är att ställa deras online-identitet på Facebook mot den de har på nätdejtingsidan mot varandra och studera likheter och skillnader.

6. Referenser

Tryckta källor:

Bengtsson, C. (2000). 'Hur hittar man en bra väg?' i Jarlbro, G. (2000). *Vilken metod är bäst - ingen eller alla?: metodtillämpning i medie- och kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur. ss. 33-53

Brake, D. (2008). 'Shaping the 'me' in MySpace. The framing of profiles on a social network site. i Lundby, K. (2008). *Digital storytelling, mediatized stories: self-representations in new media*. New York: P. Lang. ss. 285-296

Buckingham, D. (2008). *Youth, identity, and digital media*. Cambridge, Mass: MIT Press.

Dalen, M. & Kärnekull, B. & Kärnekull, E. (2008). *Intervju som metod. 1. uppl.* Malmö: Gleerups utbildning.

Ellison, N. B. & Lampe, C. & Steinfield, C. & Vitak, J. (2011) 'With a little help from my friends- how social network sites affect social capital processes'. i Papacharissi, Z. (2011). *A networked self: identity, community and culture on social network sites*. New York: Routledge. ss.124-141

Giddens, A. & Andersson, S. (1999). *Modernitet och självidentitet: självet och samhället i den senmoderna epoken*. Göteborg: Daidalos.

Goffman, E. & Bergström, S. (2009). *Jaget och maskerna: en studie i vardagslivets dramatik*. 5. uppl. Stockholm: Norstedts.

Hum, N. J. & Chamberlin, P. E. & Hambright, B. L. & Portwood, A. C. & Schat, A. C. & Bevan J. L. (2011). *A picture is worth a thousand words: A content analysis of Facebook profile photographs*. Department of Communication Studies, Chapman University, 1 University Drive, Orange, CA 92866, United States

Jarlbro, G. (2000). *Vilken metod är bäst - ingen eller alla?: metodtillämpning i medie- och kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.

Lundby, K. (2008). *Digital storytelling, mediatized stories: self-representations in new media*. New York: P. Lang.

Mannheim, K. (1943). *Diagnosis of our time : wartime essays of a sociologist*. Reprinted (1986) New York: Greenwood Press.

Mannheim, K. (1952). *Essays on the sociology of knowledge*. (Upplaga 1). Routledge & Kegan Paul. Limited, London.

Miller, D. (2011). *Tales from Facebook*. Cambridge UK: Polity Press.

Mendelson, A. L. & Papacharissi, Z. (2011). 'Look At Us: Collective Narcissism in College Student Facebook Photo Galleries' i Papacharissi, Z. (2011). *A networked self: identity, community and culture on social network sites*. New York: Routledge. ss. 251-273

Olsson, T. (2008). *Medievardagen: en introduktion till kvalitativa studier*. 1. uppl. Malmö: Gleerup.

Palfrey, J. & Gasser, U. (2008). *Born digital: understanding the first generation of digital natives*. New York: Basic Books.

Sandberg, H. (2000). 'Varför kommer inte mina intervjupersoner i tid?' i Jarlbro, G. (2000). *Vilken metod är bäst - ingen eller alla: metodtillämpning i medie- och kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur. ss. 174-197

Stern, S. (2008) 'Producing Sites, Exploring Identities: Youth Online Authorship' i Buckingham, D. (2008). *Youth, identity, and digital media*. Cambridge, Mass: MIT Press. ss. 95-118

Østbye H. & Knapskog K. & Helland K. & Larsson, L. O. (2004). *Metodbok för medievvetenskap*. 1. uppl. Malmö: Liber ekonomi.

Elektroniska källor:

Facebook Tillgänglig: <http://www.facebook.com/facebook> (2013-01-07)

Facebookskolan Tillgänglig <http://www.facebookskolan.se/statistik/> (2013-01-07)

Sydsvenskan 2010-01-24 Tillgänglig:
<http://www.sydsvenskan.se/sverige/livet-pa-internet-far-konsekvenser/> (2013-01-07)

Sveriges radio 2012-11-27 Tillgänglig:
<http://www.sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=2034&artikel=5359994> (2013-01-07)

Bilaga 1

Presentation av informanterna

Digitala invånare

Informant 1, i uppsatsen kallad Lisa, är 22 år (född 1990) och studerar juridik i Lund. Hon blev medlem på Facebook år 2007 och använder mediet flera gånger om dagen genom sin mobil.

Informant 2, i uppsatsen kallad Peter, är 24 år (född 1988) och studerar till lärare i Lund. Han blev medlem på Facebook år 2006 och använder mediet flera gånger om dagen genom sin mobil.

Informant 3, i uppsatsen kallad Felicia, är 25 år (född 1987) och studerar marknadsföring i Lund. Hon blev medlem år 2006 och använder mediet flera gånger om dagen genom mobilen.

Informant 4, i uppsatsen kallad Johan, är 26 år (född 1986) år och studerar maskinteknik i Lund. Han blev medlem år 2009 och använder mediet flera gånger om dagen genom sin mobil.

Informant 5, i uppsatsen kallad Hedvig, är 22 år (född 1990) och studerar biologi i Lund. Hon blev medlem år 2006 och använder mediet flera gånger om dagen genom sin mobil.

Informant 6, i uppsatsen kallad Robert, är 23 år (född 1989) och studerar ekonomi i Lund. Han blev medlem år 2006 och använder mediet flera gånger om dagen genom sin mobil.

Icke-digitala invånare

Informant 7, i uppsatsen kallad Sven, är 54 år (född 1958) och arbetar som mediechef på ett företag i Lund. Han blev medlem år 2008 och använder mediet någon dag i veckan.

Informant 8, i uppsatsen kallad Elsa, är 51 år (född 1961) och arbetar som säljare i Lund. Hon blev medlem år 2009 och använder det flera gånger om dagen genom sin mobil.

Informant 9, i uppsatsen kallad Ulf, är 45 (född 1967) och arbetar som hovmästare i Lund. Han blev medlem år 2010 och använder det någon dag i veckan eller mer sällan.

Informant 10, i uppsatsen kallad Sara, är 56 (född 1956) och arbetar som koordinator i Lund. Hon blev medlem år 2010 och använder det ungefär en gång om dagen.

Informant 11, i uppsatsen kallad Kevin, är 55 (född 1957) och arbetar som ingenjör i Lund. Han blev medlem år 2009 och använder det någon gång i veckan.

Informant 12, i uppsatsen kallad Berit, är 59 (född 1953) och arbetar som lärarinna i Lund. Hon blev medlem år 2008 och använder det varje dag genom mobilen.

Bilaga 2

Intervjuguide

Bakgrundsinformation

- Namn?
- Ålder?
- Sysselsättning?

1. Facebook

- Hur går dina tankar kring Facebook?
- Hur länge har du använt Facebook?
- Hur använder du Facebook och till vad?

2. Att bygga en online-identitet

- Hur går dina tankar kring området online-identitet?
- Berätta hur du använder din online-identitet?
- Hur går dina tankar kring dina vänners online-identitet?
- Använder du Facebook för att kolla upp andra medlemmar?

3. Bilder & information

- Hur går dina tankar kring att ladda upp bilder och information på Facebook?
- Hur tänker du angående andras val?
- Vad är för mycket eller för lite i delandet av personlig information på Facebook?

4. Risk

- Hur går dina tankar kring riskerna som finns på Facebook?
- Funderar du kring den information du delar med dig av?
- Gör du några åtgärder för att minska risken med Facebook?